

Nr 17

*Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner
angående bestämmelser om investeringsfonder för
elektriska distributionsföreningar.*

(2:a avd.)

I de inom riksdagen väckta, till bevillningsutskottet hänvisade likalydande motionerna I: 48 av herr *Niklasson m. fl.* och II: 51 av herr *Jansson* i Aspeboda har hemställts, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t begära, att bestämmelser om investeringsfonder för elektriska distributionsföreningar skyndsamt framläggas för riksdagen».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 48.

Enligt förordningen den 27 maj 1955, nr 256, äger svenskt aktiebolag eller svensk ekonomisk förening rätt att vid taxering till statlig och kommunal inkomstskatt åtnjuta avdrag för belopp som avsätts till investeringsfond för rörelse eller skogsbruk. I rörelse får avsättningen uppgå till högst 40 procent av den på visst sätt fastställda årsvinsten. En förutsättning för avdragsrätt är att ett belopp motsvarande 40 procent av den gjorda avsättningen inbetalas å särskilt konto i riksbanken. Vad sålunda avsatts står under tillsyn av arbetsmarknadsstyrelsen, som allt efter läget på arbetsmarknaden beslutar när medlen må tas i anspråk. Sedan fem år förflutit fr. o. m. det år då inbetalningen skett äger emellertid vederbörande företag rätt att utan arbetsmarknadsstyrelsens bestämmande ta ut högst 30 procent av det inbetalade beloppet med skyldighet därvid att disponera två och en halv gånger det sålunda uttagna beloppet — d. v. s. 30 procent av totalavsättningen — för ändamål som sammanfaller med dem, för vilka avsatta medel över huvud taget få disponeras. Bland dessa ändamål ingår avskrivning eller nedskrivning å nyförvärvade tillgångar såsom byggnader, inventarier eller varulager.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande har chefen för finansdepartementet den 10 januari 1957 tillkallat en särskild utredningsman med uppdrag att verkställa utredning rörande möjligheterna att i skattelagstiftningen införa rätt till förlust- och resultatutjämnning. I direktiven för utredningsmannen har departementschefen anfört bl. a. följande.

Under den hittills förda diskussionen har framför allt förvärvskällorna jordbruksfastighet, annan fastighet och rörelse kommit i blickpunkten, då

inkomsterna i dessa förvärvskällor i allmänhet är mera växlande än andra slag av inkomster. Behovet av utjämningsregler torde utan tvivel vara störst för skattskyldiga med sådana inkomster, och jag finner det därför naturligt att utredningen åtminstone i första hand får avse dylika förvärvskällor.

Vid utredningen kommer åtskilliga svårlösta frågor att möta. Jag skall här antyda några av dem.

Principen om beskattningsårets slutenhet är i viss mån grundläggande för våra skattelagar. Införes regler, som i vidgad omfattning tillåter de skattskyldiga att skattemässigt fördela vinster och förluster på flera beskattningsår, är det sannolikt att ändringar behöver företagas på näraliggande områden. Jag tänker särskilt på de bestämmelser som nu möjliggör s. k. förtäckt resultatutjämning. Även stadgandena om ackumulerad inkomst och om skogskonto kan behöva upptagas till omprövning.

Ävenledes bör uppmärksammas vilka verkningar en ändrad lagstiftning kan få på statens och kommunernas inkomster. Det är givetvis ett önskemål att samma bestämmelser kan gälla för den statliga och kommunala beskattningen. I fråga om den sistnämnda uppkommer emellertid — såsom på sin tid framhölls av företagsbeskattningskommittén — särskilda problem, därest en utjämning från ett år till ett annat skall få ske mellan skilda förvärvskällor.

Av det anförda torde framgå att en utredning på förevarande område möter åtskilliga svårigheter och måste bli omfattande. Det är inte nu möjligt att förutsäga i vilken utsträckning de därmed sammanhängande frågorna kan lösas på ett tillfredsställande sätt. Möjligt är att man får stanna för dellösningar, exempelvis vid någon form av förlustutjämning. Från riksdagens sida har ju också i första hand framställts önskemål på denna punkt. Om det under utredningsarbetets gång skulle visa sig ändamålsenligt att redovisa arbetet i etapper bör detta ske.

Av innehållet i *de förevarande motionerna* må här återges följande.

De elektriska distributionsföreningarna tvingas på grund av ökade krav på energiförsörjning m. m. företa betydande nyinvesteringar, om de rätt skall fylla sin funktion. Medel härtill kan i normala fall inte anskaffas lånevägen, beroende på föreningarnas svårigheter att ställa godtagbar säkerhet för dylika lån. Föreningarna uttar därför anslutningsavgifter av medlemmarna och anlitar även en viss del av de från dem uttaxerade grundavgifterna för att möjliggöra upprustning av ledningsnät, transformatorer m. m. För upprustning avsedd del av grundavgifterna som erhålls under visst år räcker emellertid inte till för större upprustning av anläggningarna, utan medlen måste ackumuleras under en följd av år. Detta kan dock inte ske utan beskattningsspåföljd, vilket medför att de uppsamlade medlen decimeras. För att undanröja de svårigheter detta förhållande förorsakar föreningarna bör en möjlighet för elektriska distributionsföreningar att göra skattefria avsättningar för investeringsändamål tillskapas. Storleken av dessa avsättningar bör inte bindas till viss andel av årsvinsten. Avslutningsvis framhåller motionärerna, att investeringar i fastigheter och inventarier, som utnyttjas eller är avsedda att utnyttjas för produktion eller distribution av elektrisk kraft, ansetts böra undantagas från investeringsavgift.

Utskottet. I de förevarande motionerna har yrkats skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran att förslag till bestämmelser om investeringsfonder för elektriska distributionsföreningar skyndsamt föreläggs riksdagen. Till stöd för yrkandet har främst anförts att föreningarna på grund av ökade krav på energiförsörjning m. m. tvingas företa betydande nyinvesteringar, för vilka medel till största delen anskaffats genom att anslutnings- eller grundavgifter uttas av medlemmarna. Medel till större investeringar kan emellertid erhållas blott genom att hos föreningarna ackumulera flera års avgifter. Därvid blir avgifterna med nuvarande regler beskattade. Motionärerna anser att möjlighet borde beredas föreningarna att göra skattefria fondavsättningar.

Utskottet får till en början erinra om att viss möjlighet att avsätta medel till investeringsfond för närvarande föreligger för de elektriska distributionsföreningarna liksom för andra ekonomiska föreningar, nämligen enligt 1955 års förordning om investeringsfonder för konjunkturutmätning. Då fondavsättningar enligt nämnda förordning bl. a. är bundna till viss del av årsvinsten och förenade med skyldighet att inbetala viss del av avsättningen på särskilt konto i riksbanken samt blott till en mindre del efter vissa år kan disponeras utan myndighets medgivande, torde emellertid dylika fondavsättningar mera sällan lämpa sig för det syfte motionärerna velat främja. Motionärerna har åsyftat tillskapande av särskilda möjligheter för distributionsföreningarna att göra avsättningar till investeringsfonder.

Utskottet är väl medvetet om att den i motionerna berörda frågan är av största betydelse inte bara för de elektriska distributionsföreningarna utan även för andra skattskyldiga i motsvarande situation, t. ex. fastighetsägare beträffande kostnader för reparation av fastigheten. Utskottet vill erinra om att riksdagen vid flera tillfällen under senare år haft att ta ställning till frågan om införande av en allmän rätt till förlust- och resultatutmätning, samt att 1955 års riksdag på hemställan av samma års bevillningsutskott i dess betänkande nr 45 i skrivelse till Kungl. Maj:t begärt utredning rörande förlustutmätning. Vid 1955 års riksdag förelåg också till behandling ett motionsvis väckt yrkande av likartad beskaffenhet som det i förevarande motioner framställda, nämligen ett yrkande om rätt för rederiföretag att verkställa avsättning till investeringsfond för klassning av fartyg. Motionerna avstyrktes av samma års bevillningsutskott i nyssnämnda av riksdagen godkända betänkande nr 45 bl. a. under hänvisning till att utskottet förordnat utredning av frågan om rätt till förlustutmätning.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har den av 1955 års riksdag begärda utredningen numera igångsatts i det en särskild utredningsman tillkallats med uppdrag att undersöka möjligheterna att i skattelagstiftningen införa rätt till förlust- och resultatutmätning. Utredningsmannen torde därvid komma att överväga lämpligheten av att i syfte att medge resultatutmätning införa rätt till fondavsättningar för ombyggnads- och reparationsarbeten. Med hänsyn till att den av motionärerna berörda

frågan således redan får anses vara föremål för utredning, anser utskottet någon åtgärd från riksdagens sida inte vara påkallad utan avstyrker de föreliggande motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,
att de likalydande motionerna I:48 av herr Niklasson m.
fl. och II:51 av herr Jansson i Aspeboda angående bestämmelser om investeringsfonder för elektriska distributionsföreningar icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 februari 1957

På bevillningsutskottets vägnar:

EDGAR SJÖDAHL

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Sjödahl, Hagberg, Heüman, Spetz, Eriksson, Gustaf Elofsson, Snygg, Söderquist, Niklasson och Apelqvist; samt

från a n d r a kammaren: herrar Olsson, Sundström, Nilsson i Svalöv, Brandt, Allard, Vigelsbo, Strandh, Anderson i Sundsvall, Andersson i Essvik och Stenberg.